Van Alle Talen Thuis
@home in languages

Meertaligheid in collectioneren: stap voor stap jouw meertalige collectie ontwikkelen

Stappen voor starters:
eerste stappen om te komen tot een meertalige collectie

In dit document:

- **Inspiratie uit de praktijk:** werken aan een taalvriendelijke bibliotheek
- Actieplan voor...
  - beleid ontwikkelen
  - behoeften onderzoeken
  - collectie samenstellen
  - catalogiseren en inwerken
  - samenwerken met de community

▶ *Ga naar de volledige Toolkit*

Van bewustwording naar praktijk: werken aan een taalvriendelijke bibliotheek

Je weet dat er in jouw bibliotheek vraag is naar meertalig materiaal en naar activiteiten om de community te ondersteunen. Maar waar moet je beginnen? Voor kleinere bibliotheken of organisaties die net aan de slag gaan met meertaligheid, is het handig om wat advies te krijgen bij de eerste stappen. Hieronder de ervaring van Bibliotheek De Kempen, door Anne van Herpt, Programmamaker Educatie, en Loes Jansen, Beleidsadviseur:

"Bij Bibliotheek De Kempen zijn we gestart met het werken aan een taalvriendelijke bibliotheek door onze deelname aan het impulsprogramma VATT. Deze stap zette meertaligheid direct op de agenda, terwijl dit nog geen plek had in ons beleid en beperkt zichtbaar was in de praktijk.

Bewustwording delen in de organisatie

We wisten dat we moesten investeren in bewustwording en het opbouwen van draagvlak. We zijn gestart bij het MT om helderheid en richting te creëren. Daarna hebben we deze bewustwording breder gedeeld tijdens een medewerkersochtend, zodat de hele organisatie werd meegenomen.

Daarin stonden vragen centraal als:

- Wat betekent meertaligheid voor onze bibliotheek?
- Wat vraagt dit van ons in de praktijk?

Een belangrijk inzicht hierbij was dat meertaligheid geen "extra taak" is, maar iets wat al aanwezig is in de leefwereld van onze bezoekers. Daarnaast draagt het omarmen van thuistalen juist bij aan het leren van het Nederlands.

Mensen en rollen verbinden

Al vroeg in het proces hebben we de collega's die met het onderwerp bezig waren binnen de organisatie sterker met elkaar verbonden, zoals de programmaker educatie en de twee community librarians. Voor de beleidsontwikkeling is daarnaast de koppeling gemaakt met de beleidsadviseur en het regelmatig afstemmen met het MT.

Praktijk en beleid ontwikkelen

Vervolgens zijn praktijk en beleid parallel gaan lopen:

- meertaligheid integreren in bestaande activiteiten
- meertalig voorlezen
- uitbreiding van de collectie (+2.000 boeken)
- beleid ontwikkelen, zodat dit kon meegroeien met wat we in de praktijk leerden en deden

Leren van anderen

We hadden dit nooit alleen kunnen doen. Samenwerking en kennisdeling hebben hierin een belangrijke rol gespeeld. Het uitwisselen van ervaringen en voorbeelden helpt om richting te houden en sneller stappen te zetten. Samenwerking op dit onderwerp blijft nodig, ook in de toekomst om het haalbaar en houdbaar te houden, zowel inhoudelijk, procesmatig en op bedrijfsvoering."

Tips

- Start met bewustwording binnen het MT én de organisatie.
- Zorg voor duidelijkheid over wat meertaligheid betekent voor ieders rol.
- Verbind collega's en werk vanuit een kleine kern met verschillende rollen.
- Zie meertaligheid als iets wat er al is bij je doelgroep (en niet als iets extra's).
- Laat praktijk en beleid samen oplopen
- Maak gebruik van netwerken en kennisdeling.

Stappen voor starters: eerste stappen om te komen tot een meertalige collectie

Wil jouw bibliotheek graag een meertalige collectie opzetten, maar begin je helemaal vanaf nul? Voor organisaties die net van start gaan, zijn de onderstaande stappen praktische manieren om aan de slag te gaan. *Je kunt rechtstreeks in de PDF typen. Vergeet niet het document op te slaan, zodat je je gegevens niet kwijtraakt.*

Stappen	Onze volgende actie(s)	Verantwoordelijke	Deadline
1. Beleid **a.** Op landelijk niveau is meertaligheid al genoemd als een prioriteit in de Netwerkagenda 2024-2027 en het Gezamenlijk collectieplan 2026-2030. Werkgroepen zijn nu bezig met het uitwerken van richtlijnen hiervoor. Blijf hiervan op de hoogte. **b.** Zoek collega's binnen je organisatie om mee samen te werken, zodat je de nodige stappen kunt zetten. Begin met het vormen van een visie op meertaligheid binnen je organisatie. **c.** Start met bewustwording binnen het MT én de organisatie. Zorg voor duidelijkheid over wat meertaligheid betekent voor ieders rol.		*MT / Projectleider / Collectioneur*	
2. Behoeftenonderzoek **a.** Onderzoek hoe de bevolking van je werkgebied is samengesteld door gemeentelijke cijfers op te zoeken. **b.** Ga in gesprek met bezoekers. Leg contact met bezoekers van het taalcafé. Kijk of er culturele- of welzijnsorganisaties zijn in jouw werkgebied om contacten te leggen en meer te weten te komen. **c.** Kies vervolgens één doelgroep waarop je je wilt focussen. Later kun je dit uitbreiden naar andere talen. Betrek enthousiaste leden uit de gemeenschap als ambassadeurs of vrijwilligers.		*Community librarian / Collectioneur*	
3. Collectie samenstellen **a.** Stel haalbare doelen vast voor je taalcollectie. Bepaal aanschaf-criteria en maak gebruik van de bronnen in deze Toolkit om titels en leveranciers te vinden. Als je titels via de NBD aanschaft, bekijk dan hun basisaanbod in andere talen. Denk ook na over donaties. Ook al sta je nog aan het begin, je kunt toch de nadruk leggen op authentieke werken en een gevarieerd aanbod aan titels aanbieden.		*Community librarian / Collectioneur* *Catalogiseerder / Mediabewerking*	

Stappen voor starters: eerste stappen om te komen tot een meertalige collectie

Stappen	Onze volgende actie(s)	Verantwoordelijke	Deadline
4. Catalogiseren en inwerken **a.** Bespreek het inwerkproces. Zelfs bij een kleine collectie is het essentieel om samen goede interne procedures op te zetten. **b.** Voor titels buiten het NBD-aanbod kun je de VATT-titellijst gebruiken om gegevens aan het bibliotheeksysteem toe te voegen. **c.** Als donaties deel uitmaken van je collectie, bespreek dan de benodigde details en de inwerkprocedure.		*Applicatiebeheerder / Collectioneur Mediabewerking / Catalogiseerder*	
5. Samenwerken met de community **a.** Zoek voor je doelgroep naar culturele organisaties of doe via je nieuwsbrief of in de bibliotheek een oproep aan mensen die interesse hebben om met de bibliotheek samen te werken. **b.** De community kan wellicht helpen bij het vinden van boeken, het verzamelen van donaties, het geven van advies, het ondersteunen bij het inwerken van de collectie en de promotie ervan bij de eigen achterban.		*Community librarian / Collectioneur*	

Vind je deze informatie nuttig en wil je je er verder in verdiepen?
Bekijk dan de volledige Toolkit met advies, bronnen en inspiratie voor elke stap van het proces.

Van Alle Talen Thuis
@home in languages

Meertaligheid in collectioneren:
stap voor stap jouw meertalige collectie ontwikkelen
Toolkit voor de openbare bibliotheek

Kara Frost
Collectioneur meertaligheid
de Bibliotheek Regio Eindhoven, Van Alle Talen Thuis

Toos van den Beuken
Projectondersteuner
Van Alle Talen Thuis
Freelance

Alcira Bojórquez Segura
Medewerker Front Office & Community Librarian
Bibliotheek Veldhoven

Anne van Herpt
Programmaker Educatie
Bibliotheek De Kempen

Loes Jansen
Beleidsadviseur
Bibliotheek De Kempen

Elisa Slegers
Collectioneur & Leesmediaconsulent
de Bibliotheek Regio Eindhoven

Jet Hesen
Programmamaker & Collectioneur jeugdmaterialen
de Bibliotheek Helmond-Peel

Cecilia van Wijk
Medewerker uitvoering collectie
de Bibliotheek Regio Eindhoven

Helga van Dijk
Collectiebeheerder
Bibliotheek Dommeldal

Met speciale dank aan collega's van de volgende bibliotheken voor het nalezen van de conceptversies van deze Toolkit en het geven van feedback:

de Bibliotheek Regio Eindhoven
de Bibliotheek Helmond-Peel
de Bibliotheek De Kempen
de Bibliotheek Veldhoven
de Bibliotheek Dommeldal

Colofon
Deze Toolkit is opgesteld door leden van deelnemende bibliotheken aan het programma Van Alle Talen Thuis.

© VATT, juni 2026

Brainport Bibliotheken